

Хмельницький національний університет

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

*Методичні рекомендації
для студентів спеціальності
023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»*

*Затверджено на засіданні кафедри
технологічної та професійної освіти
і декоративного мистецтва
Протокол № 1 від 29.08.2025 р.*

Хмельницький 2025

Кваліфікаційна робота : методичні рекомендації для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» / уклад.: Л. А. Корницька. – Хмельницький, 2025. – 35 с.

Укладач: Корницька Л. А., канд. пед. наук, доц.

Відповідальний

за випуск: Самборська О. В., канд. пед. наук, доц.

ВСТУП

Визначення відповідності вимогам освітньої програми та оцінка компетентнісного рівня освітньої підготовки студентів Хмельницького національного університету спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється під час відкритого (публічного) захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота виконується на завершальному етапі навчання, передбачає закріплення набутих у процесі професійної підготовки загальних і фахових компетентностей майбутніх бакалаврів образотворчого та декоративного мистецтва і призначений для об'єктивного контролю рівня сформованості професійної компетентності студента. Виконання та захист кваліфікаційної роботи відбувається відповідно до освітньої програми і навчальних планів підготовки бакалаврів цієї спеціальності.

Під час виконання і захисту кваліфікаційної роботи виявляється рівень теоретичних знань студента з фахової підготовки, його здатність до аналізу та систематизації сучасних мистецьких і традиційних видів та способів виконання творів декоративно-ужиткового мистецтва; до розв'язання художньо-творчих завдань (способи виконання, форма, кольорове рішення, фактура, декорування тощо) в процесі виконання творчої індивідуальної роботи в матеріалі; удосконалюються уміння до самостійної художньо-творчої діяльності; набуваються навички у застосуванні вже одержаних знань при вирішенні композиційно-технологічних творчих завдань, технічних навичок роботи у процесі художнього експериментування, а також поглиблюються знання із суміжних дисциплін. Тож, таким чином, у майбутніх бакалаврів образотворчого та декоративного мистецтва формується здатність до самореалізації, самоосвіти й саморозвитку, самостійної художньо-творчої роботи у набутій професійній діяльності.

У виданні наведені основні вимоги щодо організації, виконання та захисту кваліфікаційної роботи на здобуття першого (бакалаврського) рівня.

Методичні рекомендації укладено відповідно до нормативних документів Міністерства освіти і науки України, якими регулюється організація освітнього процесу у закладах вищої освіти; освітньо-професійною програмою щодо підготовки бакалаврів образотворчого та декоративного мистецтва та на основі нормативних документів Хмельницького національного університету.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Мета виконання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота (КвР) на здобуття першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» – самостійна творча робота студента, що включає авторський художній твір чи виріб виконаний в матеріалі та пояснювальну записку до його виконання.

Метою виконання кваліфікаційної роботи є виявлення сформованості у майбутніх бакалаврів образотворчого та декоративного мистецтва загальних і фахових компетентностей визначених освітньо-професійною програмою необхідних для здійснення успішної професійної діяльності.

Захист кваліфікаційної роботи відбувається перед екзаменаційною комісією (ЕК), що є нормативною формою атестації спрямованої на встановлення відповідності рівня професійної підготовки студента вимогам освітньої програми. Для успішного виконання і захисту кваліфікаційної роботи студент має виконати ряд наступних **завдань**:

- здійснити дослідження історичного розвитку техніки, що обрана до виконання практичної частини кваліфікаційної роботи;
- визначити художньо-технологічні принципи її виконання;
- обґрунтувати ідею та художньо-образний зміст теми художнього твору (виробу) обраного до виконання;
- на основі попереднього дослідження та ідеї щодо її втілення, виконати практичну частину кваліфікаційної роботи – художній твір (виріб);
- обґрунтувати композиційні особливості та виконати естетичну оцінку виконаного художнього твору (виробу);
- визначити технолого-матеріалознавчі особливості виконаного художнього твору (виробу);
- підвести підсумки щодо досягнутих результатів під час виконання кваліфікаційної роботи у висновках;
- структурувати перелік використаних джерел згідно з посиланнями;
- скласти додатки й оформити роботу згідно визначених вимог та нормативних документів Хмельницького національного університету.

Вирішення поставлених на початку виконання кваліфікаційної роботи завдань згідно визначеного і затвердженого календарного плану дає змогу студенту виконати КвР у зазначені строки й вчасно вийти на захист кваліфікаційної роботи на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

1.2 Визначення та затвердження тематики, керівників і рецензентів кваліфікаційних робіт

Тематика кваліфікаційних робіт визначається щорічно на початку навчального року для студентів IV (повна форма навчання) та III (скорочена форма навчання) курсів. Визначення тематики кваліфікаційних робіт відбувається з урахуванням кола творчих інтересів керівника і студента, а також культурно-мистецької спадщини України, регіональних традицій та особливостей національного декоративного мистецтва та їх сучасних тенденцій.

Студент має право обрати тему КвР з числа визначених кафедрою або ж запропонувати власну за умови обґрунтування її доцільності. Усі запропоновані теми мають бути розглянуті та затверджені на засіданні кафедри.

Тема обирається за технікою чи видом декоративно-ужиткового мистецтва. Орієнтовні техніки для обрання щодо виконання практичної частини кваліфікаційної роботи:

1. Художній текстиль:

- текстильна пластика (об'ємні елементи зображення);
- художній розпис тканини (традиційний чи авторський);
- батик (холодний, гарячий, вузликовий);
- трафаретний друк;
- ткання (гобеленова техніка);
- килимарство (ворсова техніка);
- клаптикова техніка (печворк; аплікація);
- техніка «макrame» (вузликове плетіння);
- в'язання (гачок, спиці, «вилка» тощо);
- бісероплетіння (ткання);
- вишивка (хрест, гладь, стрічки, бісер тощо);
- художня обробка вовни (фелтинг, вологе валяння);
- живопис вовною (сухе валяння);
- ниткографія (живопис нитками);
- джутова філігрань;
- мішані текстильні техніки.

2. Художня обробка деревини:

- художнє випилювання;
- художнє випалювання;
- маркетрі;
- геометричне різьблення;
- рельєфне різьблення;
- об'ємне різьблення;
- лозоплетіння;
- арт-об'єкти з деревини.

Також студенти обох спеціалізацій можуть обирати й інші образотворчі чи графічні техніки, які розкриватимуть їх художньо-творчі компетенції, набуті в процесі освітньої діяльності.

Узгодження та ухвалення теми кваліфікаційної роботи студент отримує за рішенням кафедри (ведучих викладачів кафедри із вказаної спеціальності). Рішенням кафедри призначаються керівники кваліфікаційних робіт.

Для обрання та узгодження теми кваліфікаційної роботи студент проходить консультації з керівником: узгоджується техніка та змістова ідея майбутнього твору (виробу), яка розкривається в ескізах, замальовках, пошуках композиційних схем, кольорових і тональних розробках тощо, після чого визначається тема КвР.

Формат практичної частини кваліфікаційної роботи – художнього твору чи виробу визначається відповідно до обраного виду декоративного мистецтва, художнього задуму автора (не менше 50 см і не більше 120 см) по більшій стороні з урахуванням специфіки техніки та матеріалів.

Після узгодження теми, формату, техніки керівником та ухваленням їх на засіданні кафедри, теми кваліфікаційних робіт конкретизуються і остаточно закріплюються за студентами Наказом ректора*.

Примітка. *Після Наказу ректора теми КвР не змінюються!

До **керівництва** кваліфікаційними роботами залучаються провідні викладачі кафедри, які викладають фахові дисципліни з образотворчого та декоративного мистецтва. Кількість студентів академічної групи закріплених за одним керівником для здійснення керівництва не може перевищувати п'яти осіб.

Керівник до початку виконання студентом кваліфікаційної роботи доводять до їхнього відома вимоги щодо змісту та оформлення теоретичної та практичної частин КвР, видає йому методичні рекомендації щодо виконання та захисту кваліфікаційної роботи.

До **рецензування** кваліфікаційної роботи залучаються рецензенти, які працюють у відповідній галузі або мають науковий ступінь та вчене звання за профілем поданої на рецензування роботи.

Склад керівників і рецензентів затверджується на засіданні кафедри.

2 СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЕТАПИ ЇЇ ВИКОНАННЯ

2.1 Структура кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота складається з практичної (творчої індивідуальної роботи виконаної в обраному для її реалізації матеріалі) та теоретичної (пояснювальна записка) частин та додатків.

Практична частина кваліфікаційної роботи є завершеною самостійною творчою роботою виконаною в матеріалі, що відповідає обраному виду декоративного мистецтва залежно від спеціалізації (художній текстиль або художня обробка деревини). Рівень виконання творчої роботи (художнього твору чи виробу) має засвідчувати високу освітню та професійну підготовку її автора, здатність до самостійного вирішення творчих завдань, розуміння композиційних законів і вдале їх використання у процесі виконання мистецького твору, грамотне володіння засобами художньої виразності, довершеність технічних та технологічних навичок.

Виконання практичної частини кваліфікаційної роботи в матеріалі – це творчий процес і суттєвий етап виконання кваліфікаційної роботи, де виявляється рівень набутих знань і практичних умінь, що визначатимуть компетентнісний рівень професійної підготовки студента.

Художній образ в мистецтві – це основа, яка будується художньо-композиційними засобами для гармонізації образного сприймання твору. У декоративному мистецтві для розкриття змісту художнього образу важливу роль відіграє техніка виконання. Використання в роботі тих або інших матеріалознавчих, технічних і технологічних прийомів, знання пластичних, структурних чи фактурних особливостей того чи іншого матеріалу, вміння правильно використовувати його технологічні можливості під час виконання роботи, залежить від набутої професійної майстерності. Безпосереднє виконання творчої роботи відбувається відповідно до специфіки того чи іншого виду образотворчого чи декоративного мистецтва з урахуванням властивостей матеріалів, особливостей площинного чи об'ємного вирішення задуму, здійснюється під керівництвом викладача.

Виконанню практичної частини КвР передують підготовчий етап, де студент має зібрати повну інформацію та необхідний матеріал (теоретичні відомості, рисунки, етюди, начерки, фотографії, ескізи тощо) щодо визначеної теми кваліфікаційної роботи. Максимально зібраний матеріал формується у перший розділ теоретичної частини КвР.

Крім збирання та систематизації теоретичного матеріалу до виконання кваліфікаційної роботи студент працює над ескізами та при потребі вносить корективи до авторської розробки. Основними аспектами у роботі над художнім твором є: вибір сюжету, вибір формату, композиція зображення,

визначення головних і другорядних елементів у композиції, тонове і колористичне вирішення роботи в матеріалі.

Зібраний та опрацьований матеріал лягає в основу виконання кваліфікаційної роботи як практичної, так і теоретичної її частин.

Пояснювальна записка (ПЗ) до кваліфікаційної роботи містить:

1. Титульний аркуш, що є першою сторінкою теоретичної частини кваліфікаційної роботи і має єдину форму (додаток А).

2. Завдання на кваліфікаційну роботу розміщується на наступній сторінці за титульним аркушем. Календарний план є продовженням завдання на кваліфікаційну роботу (додаток Б).

3. Анотація призначена для попереднього ознайомлення зі змістом виконаної роботи, має бути стислою та інформативною. Вона має містити:

- тему кваліфікаційної роботи;
- Ім'я та ПРІЗВИЩЕ автора і керівника КвР;
- обсяг пояснювальної записки та додатків;
- перелік ключових слів (5–9 слів або словосполучень);
- короткий зміст виконаної роботи;
- підпис автора та дату подання КвР до захисту.

Анотацію належить виконувати обсягом не більше ніж 500 слів і розміщувати на одній сторінці формату А4 (оформлення анотації – додаток В).

4. Зміст містить назви та номери початкових сторінок усіх структурних елементів пояснювальної записки (додаток Г), розміщують після анотації.

5. Вступ теоретичної частини кваліфікаційної роботи розкриває: оцінку сучасного стану об'єкту дослідження провідними фахівцями галузі; концепцію взятої до виконання теми КвР; актуальність виконуваної роботи та підстави для виконання КвР; мету КвР та завдання, які необхідно розв'язати для досягнення поставленої мети; об'єкт, предмет роботи; перелік структурних елементів ПЗ у послідовності їх розміщення.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. **Об'єкт дослідження** – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію. **Предмет дослідження** міститься в межах об'єкта.

В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, що зазначається на титульному аркуші як його назва.

6. Теоретична частина кваліфікаційної роботи (пояснювальна записка) складається з двох розділів. Розділи мають включати підрозділи, пункти. Зміст розділів має відповідати зазначеній темі кваліфікаційної роботи та повністю розкривати її. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

У **першому** розділі теоретичної частини пояснювальної записки розкриваються мистецтвознавчі основи кваліфікаційної роботи:

– висвітлюється історія та передумови розвитку визначеного виду декоративно-ужиткового мистецтва;

– розкриваються художньо-технологічні особливості традиційного виконання творів обраного виду декоративно-ужиткового мистецтва.

У *другому* розділі:

– обґрунтовується ідея та художньо-образне рішення теми художнього твору (виробу) обраного для виконання;

– з'ясовується матеріалознавчий аспект виконання художнього твору (виробу) за обраним видом декоративно-ужиткового мистецтва, здійснюється опис матеріалів та інструментів, обладнання, пристосувань для виконання художнього твору (виробу) обраною технікою, подається розрахунок матеріальних витрат й визначається вартість виконаного твору/виробу (додаток Д);

– розкривається технологічна послідовність виготовлення художнього твору (виробу) за обраною технікою, визначається послідовність його виконання, пропонуються способи удосконалення технологічних прийомів з урахуванням сучасних реалій технологічного розвитку в декоративному мистецтві;

– надається обґрунтування композиційної будови виконаного художнього твору (виробу), де розкриваються його композиційні особливості, через естетичну оцінку художнього твору/виробу (додаток Е);

– розробляється макет постеру, на якому можуть бути представлені наступні елементи залежно від особливостей виготовленого художнього твору/виробу: ескізний пошук для майбутнього художнього твору/виробу, кольорова гама, елементи композиції, знаки-символи, виконаний художній твір/виріб, тема, автор та керівник, рік, розміри, фронтальна та горизонтальна проєкції виконаного художнього твору/виробу. Розміри постеру – А0. Залежно від особливостей виготовленого художнього твору/виробу інформація про постер має бути представлена у параграфі 2.1 або 2.4. Макет постеру розміщено у додатку Е.1.

По завершенню опису теоретичної частини формулюються висновки.

7. Висновки розміщуються після викладення теоретичного матеріалу кваліфікаційної роботи зі стислим та систематизованим викладенням теоретичних і практичних результатів, викладаються результати щодо виконання поставлених на початку КвР завдань та досягнення мети. Виносяться пропозиції щодо адаптування, і таким чином, збереження традиційних видів декоративно-ужиткового мистецтва до реалій сучасного світосприйняття.

8. Перелік джерел посилання слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів чи заголовків, або по мірі посилання на них у тексті. Бібліографічний опис джерел посилань складають відповідно до загальних вимог та правил СОУ 207.01: 2017 [2]. Зразок оформлення переліку джерел посилання наведено у додатку Ж.

9. Додатки* до теоретичної частини кваліфікаційної роботи включають ілюстративний матеріал до розділів; поетапність виконання (технологічна картка) художнього твору (виробу) декоративного мистецтва; ескізу частину чи проєкт, що передують виконанню роботи в матеріалі; ілюстрацію готового художнього твору (виробу) кваліфікаційної роботи виготовленого в матеріалі.

Примітка. *Додатки не входять до загального обсягу тексту пояснювальної записки кваліфікаційної роботи. Додатки ПЗ розташовують у порядку посилання на них у теоретичній частині КвР після завершення текстової частини. На всі представлені додатки мають бути посилання в тексті ПЗ. Усі додатки мають бути показані у змісті із зазначенням їх назв.

2.2 Етапи виконання кваліфікаційної роботи

Виконання кваліфікаційної роботи здійснюється за календарним планом, що містить перелік етапів із визначенням календарних термінів та їх завершення. Контроль за дотриманням етапів виконання КвР студентом здійснюється його керівником зі встановленням дати контролю підтвердженого підписом (додаток Б). Календарний план, з датами і підписами керівника, підшивається у пояснювальну записку кваліфікаційної роботи після аркуша з завданням на кваліфікаційну роботу.

Стан щодо виконання кваліфікаційних робіт заслуховується на засіданнях кафедри від керівників. Послідовність і дотримання етапів виконання кваліфікаційної роботи студентом керівник відмічає у відгуку (додаток И). Студент несе відповідальність за дотримання встановлених вимог до виконання кваліфікаційної роботи і термінів її виконання.

Не пізніше ніж за місяць до встановленої дати захисту кваліфікаційних робіт на кафедрі проводиться їх попередній захист.

Результати попереднього захисту кваліфікаційних робіт фіксуються секретарем екзаменаційної комісії. За результатами попереднього захисту робиться висновок про рекомендацію тієї чи іншої роботи до захисту та призначаються рецензенти.

Якщо кваліфікаційна робота не буде подана студентом на попередній захист або за результатом його обговорення не рекомендована до захисту, то до студента застосовуються визначенні чинною нормативною базою вищої освіти заходи. Однак негативний відгук керівника чи негативна рецензія не є підставами для недопущення КвР до захисту перед екзаменаційною комісією.

За тиждень до встановленої дати захисту студент зобов'язаний подати оформлену (згідно встановлених вимог) і підписану керівником пояснювальну записку до виконаної кваліфікаційної роботи, з підписом завідуючого кафедри з дозволом до захисту та відгуками керівника і рецензента, секретарю екзаменаційної комісії.

Робота над виконанням кваліфікаційної роботи розпочинається з моменту затвердження тем наказом ректора.

Після наказу ректора із затвердженими темами для всієї групи дипломників збираються установчі збори, де їм оголошуються остаточні теми КВР та їх керівники. Видаються методичні рекомендації щодо виконання та захисту кваліфікаційних робіт. Окреслюються основні етапи виконання поставлених завдань та строки їх реалізації.

Хід та організація виконання кваліфікаційної роботи визначено календарним планом, де вказуються етапи і строки його виконання. Консультації узгоджуються з керівником, у т.ч. в онлайн-режимі та в режимі відеозв'язку згідно етапів календарного плану.

3 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи складає 40–60 сторінок друкованого тексту. До зазначеного обсягу не входять сторінки із переліком джерел посилання та додатків, але всі сторінки цих структурних частин підлягають наскрізній нумерації всієї роботи.

Титульний аркуш, завдання на КВР, календарний план і зміст включаються до загальної нумерації, але номери на цих аркушах не ставляться. Фіксована нумерація сторінок починається з п'ятої сторінки – зі сторінки вступу.

Текст роботи друкують українською мовою з одної сторони аркуша формату А4 (210×297 мм) через півтора (розмір 1,5) інтервали (до тридцяти рядків на сторінці). Шрифт **Times New Roman**, розмір – 14 пт. Шрифт друку має бути чітким, інтервал шрифту однаковим для всього тексту. Поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Текст пояснювальної записки має відповідати орфографічним і стилістичним нормам української мови. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст ПЗ поділяють на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин тексту: АНОТАЦІЯ, ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ, ДОДАТКИ – друкують великими літерами симетрично до набору з нової сторінки. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком та текстом має дорівнювати двом інтервалам (розміру 1,5). Всі сторінки зазначених структурних елементів пояснювальної записки підлягають суцільній нумерації.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів у ЗМІСТІ пояснювальної записки подають арабськими цифрами без знаку «№». Кожна сторінка повинна мати нумерацію праворуч угорі кожного аркуша без крапки у кінці.

Першою сторінкою пояснювальної записки є **титульний аркуш**, що включається до загальної нумерації сторінок, однак на титульному аркуші номер сторінки не ставлять.

Розділи нумерують арабськими цифрами без крапки. Після цифри великими буквами друкують заголовок розділу. Кожен розділ ПЗ починається з нової сторінки.

Підрозділи як складові частини розділу нумерують у межах кожного розділу окремо. Номер підрозділу складається з номера відповідного розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка. У кінці номера підрозділу крапка не ставиться, наприклад: «2.1» (перший підрозділ другого розділу).

Таблиці, що мають місце у тексті, слід подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше або на наступній сторінці. Розташування таблиці в тексті має бути не менше ніж один рядок від попереднього і наступного тексту. На кожену таблицю має бути посилання в тексті із зазначенням її номера. Таблиці в тексті нумерують послідовно у межах розділу. У лівому верхньому куті з абзацного відступу над таблицею розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номеру розділу і порядкового номеру таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Дозволяється й наскрізна нумерація таблиць в текстовому документі.

Таблиця має мати назву і відображати її зміст. Назву таблиці пишуть з першої великої літери після слова «Таблиця» з відповідною нумерацією розділених знаком «-» (тире). Наприклад: «Таблиця 2.1 – Калькуляція витрат».

Якщо частина таблиці перенесена на наступну сторінку, то над нею друкують тільки її номер без назви над лівим верхнім кутом таблиці починаючи з абзацного відступу, що виглядає таким чином, наприклад: «Продовження таблиці 2.1» або «Кінець таблиці 2.1», якщо таблиця далі не продовжується.

Ілюстрації. Основними видами ілюстративного матеріалу у наукових дослідженнях з різних видів пластичних мистецтв є: репродукція, фотографія, рисунок. Ілюстрації зазвичай розміщують у додатках, на які має бути посилання в тексті. Додатки доповнюють текстову частину пояснювальної записки і повинні мати посилання в тексті, в якому вони розміщені, наприклад: «... як це видно з рис. А.1» – 1-й рисунок додатку А, або «як це показано на рис. Б.2» – 2-й рисунок додатку Б.

Підпис під ілюстрацією повинен мати позначення повного слова «Рисунок», далі його нумерація, далі тире, підпис ілюстрації з великої літери, наприклад: «Рисунок 1 – Дерев'яна скринька». Якість ілюстрацій має забезпечувати їх чітке відтворення. Розміри більші чи менші за формат А4, виводять на стандартні аркуші формату А4. На всі таблиці та ілюстрації пояснювальної записки повинні бути посилання у тексті, при цьому слова «таблиця» і «рисунок» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 1.2», «... на рис. А.2». У посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. рис. 1.3».

3.1 Правила цитування та посилання на використані джерела

У ході написання текстової частини кваліфікаційної роботи студент має посылатися на джерела, матеріали або окремі положення, з яких взяті цитати чи висловлювання інших авторів і наведені у тексті пояснювальної записки або ідеї та висновки яких взяті за основу у вирішенні певних питань, яким присвячене дослідження.

Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць із джерела, на яке є посилання. Посилання на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення може спотворити зміст, закладений автором.

Перелік джерел посилання – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв тощо.

Відомості про джерела, включені до переліку, необхідно давати відповідно до вимог СОУ 207.02:2017 «Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання».

До переліку джерел включаються, як правило, ті, на які були зроблені посилання в роботі або ті джерела, які висвітлюють відповідну тему та знайомі авторові роботи. Кількість наведених бібліографічних джерел у переліку має бути в межах на менше десяти джерел.

Додатки оформлюють як продовження до основного тексту ПЗ на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Посередині сторінки великими літерами друкується слово ДОДАТОК і літера, що його позначає, наприклад: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Дозволено позначати додатки літерами латинської абетки за винятком літер I та O. Один додаток може вміщувати декілька ілюстрацій, об'єднаних однією темою чи ідеєю.

Додаток повинен мати назву, що друкується під словом ДОДАТОК посередині сторінки малими літерами з першої великої. Має також бути вказано статус додатку: обов'язковий чи довідковий, який друкують вище назви посередині сторінки малими літерами світлим шрифтом.

До обов'язкових відносять ілюстрацію чи фото виконаної творчої роботи в матеріалі, до довідкових – додатки, що ілюструють текстову частину кваліфікаційної роботи або доповнюють її. Усі додатки повинні бути показані у змісті із зазначенням їх номерів та назв. Статус додатка у посиланні та у змісті не зазначають.

Рисунки та таблиці, розміщені у додатках, нумерують у межах кожного додатка («Рисунок Д.1.2» – другий рисунок першого розділу додатка Д).

Завершена ПЗ теоретичної частини кваліфікаційної роботи подається до захисту у зшитому вигляді на паперовому та електронному носіях. Практична частина кваліфікаційної роботи – художній твір (виріб) виконаний в матеріалі, має бути виконана не пізніше як за місяць до захисту.

4 ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Захист виконаної кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії (ЕК), склад якої визначений на засіданні кафедри та затверджений наказом ректора.

До захисту студент має подати:

- завершений та оформлений художній твір (виріб);
- примірник пояснювальної записки оформлений згідно вимог;
- довідку на антиплагіат;
- відгук керівника;
- рецензію на кваліфікаційну роботу (додаток К).

У відгуку керівника надається характеристика на виконану студентом КвР, відзначається його актуальність і практична значущість. У кінці відгуку керівник дає оцінку КвР. Підписану керівником ПЗ кваліфікаційної роботи студент подає на рецензування не пізніше ніж за два тижні до захисту.

Процедура захисту передбачає:

- представлення секретарем ЕК студента;
- оголошення теми кваліфікаційної роботи та переліку супровідних документів;
- презентація студентом виконаної кваліфікаційної роботи: виступ із його головними положеннями, представлення ЕК художнього твору (виробу) – роботи виконаної в матеріалі;
- відповіді студента на питання членів ЕК та присутніх на захисті;
- оголошення змісту рецензії та відповіді студента на зауваження рецензента;
- оголошення змісту відгуку керівника КвР;
- прийняття екзаменаційною комісією рішення щодо оцінювання представлених на захист кваліфікаційних робіт;
- оголошення рішення ЕК.

Критерії оцінювання

У ході оцінювання кваліфікаційних робіт ЕК бере до уваги:

- відповідність роботи заявленій темі;
- рівень художньо-творчого виконання твору, його композиційну організацію, ступінь володіння студентом засобами художньої виразності, технічну довершеність та належне оформлення твору;
- вичерпність розкриття змісту теми у пояснювальній записці;
- якість виконання та представлення матеріалів в додатках;
- якість підготовки постера до кваліфікаційної роботи;
- рівень самостійності студента під час виконання КВР.

Також враховуються:

- грамотність та культура написання тексту (стиль викладу, відповідність граматичним нормам, вимогам до оформлення бібліографії), якість та доцільність системи ілюстративних матеріалів; якість оформлення роботи;
- якість презентації роботи на захисті – культура мовлення, володіння змістом дослідження, обґрунтованість відповідей на поставлені питання, рівень володіння технікою виконання представленої на захист роботи в матеріалі;
- оцінка й характеристика виконання студентом роботи керівника зафіксована у відгуку;
- оцінка рецензентом рівня виконаної роботи.

Рішення щодо оцінки кваліфікаційних робіт приймається на закритому засіданні ЕК на підставі захисту, відгуку керівника, рецензії на виконану роботу.

Рішення протоколюються у встановленому порядку та оголошуються студентам по завершенні усієї процедури захисту.

Оцінка за КВР може бути знижена у таких випадках:

1. Недоліки в оформленні

- 1.1. Відсутність будь-якої складової у структурі роботи, що передбачено чинними вимогами університету до роботи певного рівня вищої освіти.
- 1.2. Недотримання вимог щодо оформлення робіт.
- 1.3. Наявність невиправлених друкарських помилок, пропусків, граматичних і стилістичних помилок.
- 1.4. Відсутність посилань у текстовій частині ПЗ.
- 1.5. Наявність в бібліографії робіт, на які відсутні посилання у ПЗ.
- 1.6. Наявність помилок в оформленні бібліографії.
- 1.7. Обсяг роботи не відповідає вимогам.

2. Недоліки змісту як структурної складової ПЗ

- 2.1. Зміст роботи не повністю розкриває тему КВР.
- 2.2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відображають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта, не стосуються теми (предмета, об'єкта) КВР.

3. Недоліки вступу

- 3.1. Висвітлення актуальності багатослівне, без зазначення сутності проблеми або завдання.
- 3.2. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не розкриває специфіки об'єкта і предмета дослідження.

3.3. В об'єкті не виділяється та його частина, яка є предметом дослідження.

3.4. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу не співвідносяться між собою як загальне і часткове.

3.5. Має місце збіг формулювання проблеми, мети, завдань роботи.

4. Недоліки оглядово-теоретичного розділу роботи

4.1. Наявність фактичних помилок в огляді літератури.

4.2. Відсутність згадування важливих літературних джерел, що мають пряме відношення до розв'язання проблеми та опублікованих у доступній для студентів літературі, що вийшла друком за останні 5 років.

4.3. Використання великих фрагментів чужих текстів без вказівки на їх джерела, у т.ч. випускних робіт студентів минулих років.

4.4. Відсутність аналізу праць, присвячених проблематиці дослідження.

4.5. Тема роботи не збігається з метою дослідження.

4.6. Теоретична і практична частини не узгоджуються між собою.

5. Недоліки висновків

5.1. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають визначеним завданням.

5.2. Висновки неконкретні, мають описовий характер.

6. Недоліки в організації роботи

6.1. Недотримання календарного плану у процесі виконання роботи.

6.2. Несвоечасність підготовки роботи до захисту.

6.3. Не системність роботи з керівником.

Встановлені критерії оцінювання відображають рівень виконання якісних показників кваліфікаційних робіт і враховують визначені помилки та недоліки за їх кваліфікаційним поділом на грубі помилки та недоліки.

Згідно Положення щодо загальних критеріїв оцінювання кваліфікаційних робіт різних освітніх ступенів керуються наступними критеріями:

– актуальність теми, її відповідність сучасним досягненням науки і техніки, виконання за замовленнями підприємств та організацій, комплексність теми;

– практична цінність досягнутих результатів (наявність акту впровадження, виробничої апробації або застосування у навчальному процесі, заявки на корисну модель тощо);

– наукова новизна, обґрунтованість запропонованих рішень, повнота розкриття теми роботи, використання інформаційно-комп'ютерних технологій;

– оформлення роботи згідно з вимогами стандартів та дотриманням методичних рекомендацій і настанов щодо виконання кваліфікаційних робіт;

– захист роботи (змістовність доповіді, логічність, чіткість та повнота викладення отриманих результатів, культура мовлення, якість ілюстративного матеріалу та його презентація, обґрунтованість відповідей на

питання членів екзаменаційної комісії, вміння відстоювати власні судження, демонструвати професійну компетентність тощо).

Оцінка, отримана студентом за результатами захисту КвР заноситься у лист оцінювання членами ЕК (додаток Л, табл. Л.1 та Л.2), далі у протокол засідання ЕК, а також на відповідні сторінки індивідуального навчального плану студента-випускника.

У випадку, якщо екзаменаційна комісія за результатами голосування визнає, що кваліфікаційна робота не відповідає вимогам, або вважає студента таким, який не заслуговує присвоєння йому відповідного освітнього рівня, студент підлягає відрахуванню як такий, що закінчив курс навчання за програмою підготовки і не захистив ДП з виданням йому академічної довідки встановленого зразка. Він може виконати нову кваліфікаційну роботу і подати її до захисту упродовж трьох календарних років.

За незадовільного рівня КвР екзаменаційна комісія може (в окремих випадках) рекомендувати цю роботу на доопрацювання і подання її до повторного захисту з оплатою витрат за діючим кошторисом. Це рішення фіксується в протоколі засідання ЕК, а студентові видається витяг із цього протоколу. Оцінюються кваліфікаційна робота за національною та європейською системами. Рівневі характеристики оцінювання КвР за критеріями наведено у додатку М.

У випадку встановлення плагіату повторний захист кваліфікаційної роботи, без зміни його теми забороняється. Перевірка кваліфікаційної роботи на академічний плагіат здійснюється відповідно до Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у ХНУ, затвердженого наказом ректора. За результатами перевірки здобувач вищої освіти отримує довідку, що додається до кваліфікаційної роботи. У разі виявлення плагіату, що перевищує встановлені нормативи, особа не допускається до захисту КвР до усунення виявлених порушень та повторного проходження перевірки. Остаточне рішення щодо факту академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти може бути прийнято комісією, створеною розпорядженням декана факультету.

Захищена студентом-випускником кваліфікаційна робота (паперовий варіант ПЗ) зберігається в архіві університету упродовж п'яти років, після чого списується в установленому порядку.

Практичні роботи КвР виконані в матеріалі зберігаються у фондах випускової кафедри для популяризації спеціальності на різноманітних виставках: університетських, міських, обласних, всеукраїнських та естетичного оформлення навчальних і адміністративних приміщень кафедри та університету.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Актуальні проблеми мистецької освіти і виховання творчої особистості : зб. матеріалів. – Рівне : Волинські обереги, 2001. – 240 с.
2. Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання. СОУ 207.01: 2017 / Ю. М. Бойко, Л. І. Першина, – Хмельницький : ХНУ, 2017. – 37 с.
3. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посіб. / Я. Я. Болюбаш. – Київ : ВВП «Компас», 1997. – 64 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : метод. поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2010. – 308 с.
5. Мороз І. В. Структура дипломних кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту / І. В. Мороз. – Київ, 1997. – 56 с.
6. Мужикова І. М. Вимоги до кваліфікаційних робіт з образотворчого мистецтва у вищому педагогічному навчальному закладі та критерії їх оцінювання // Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти», 27–29 квітня 2011 року. – Вип. 11 (16). – Київ : НПУ, 2011. – С. 223 – 228.
7. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
8. Текстові документи. Загальні вимоги СОУ 207.01: 2017 / Ю. М. Бойко, Г. В. Красильникова, Л. І. Першина, Т. Ф. Косянчук. – 2-ге вид., виправ. – Хмельницький : ХНУ, 2018. – 45 с.

ДОДАТОК Б

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний

Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Освітня програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»

Спеціалізація Художній текстиль / Художня обробка деревини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

_____.____.202__

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Прізвище, ім'я, по батькові студента

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

Затверджено наказом ректора університету від _____ 202__ р. № _____

Строк подання студентом роботи на кафедру _____

2. Вихідні дані до роботи _____

3. Зміст пояснювальної записки _____

4. Творча робота _____

Назва художнього твору (виробу)

5. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапу (розділу) КвР	Строки виконання	Дата затвердження	Підпис керівника
1. Затвердження теми КвР	кінець січня		
2. Збір матеріалу для створення ескізних варіантів роботи	лютий		
3. Етап ескізування до виконання художньої частини роботи	лютий		
4. Виконання ескізної частини проєкту в чистовому варіанті	лютий		
5. Підготовка інструментів і матеріалів до виконання проєкту обраною технікою	кінець лютого		
6. Початок виконання КвР в матеріалі	березень		
7. Збір матеріалу до теоретичної частини КвР			
8. Написання 1-го розділу КвР	березень		
Підрозділ 1.1			
Підрозділ 1.2			
Підрозділ 1.3	кінець березня		
9. Завершальний етап виконання роботи в матеріалі	2-й тиждень квітня		
10. Завершення й оформлення роботи в матеріалі	кінець квітня		
11. Написання 2-го розділу описової частини КвР	квітень		
Підрозділ 2.1			
Підрозділ 2.2			
Підрозділ 3.3			
12. Формування висновків КвР	початок травня		
13. Складання переліку джерел посилання	травень		
14. Укладання додатків КвР	травень		
15. Попередній захист КвР	середина травня		
16. Виправлення зауважень	до кінця травня		
17. Збір підписів: керівника, завідувача кафедри, нормоконтролера	кінець травня		
18. Збір додаткових документів до КвР: відгук керівника, рецензія, антиплагіат	початок червня		
19. Здача КвР і пакету документів секретарю екзаменаційної комісії	за тиждень до захисту		
20. Захист кваліфікаційної роботи	середина червня		

Студент _____ Керівник _____
 Підпис Ім'я та ПРИЗВИЩЕ Підпис Ім'я та ПРИЗВИЩЕ

ДОДАТОК В

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ АНОТАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

АНОТАЦІЯ

Тема кваліфікаційної роботи: «Художні особливості клаптикового шитва та його використання в сучасному декоративному мистецтві»

Автор: Н. І. Гончарук

Керівник: канд. пед. наук, доцент, Л. А. Корницька

Обсяг пояснювальної записки: 45 с.; обсяг додатків: 10 с.

Ключові слова: декоративне мистецтво, клаптикове шитво, печворк, композиція художнього твору, технологічний процес, техніка виконання.

Кваліфікаційна робота виконувалась з урахуванням особливостей обраної техніки та використовуваних матеріалів для виконання художнього твору (виробу). Текстова частина кваліфікаційної роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилання та додатків.

У першому розділі виконано дослідження з техніки клаптикового шитва як виду декоративно-ужиткового мистецтва в її історичному розвитку, розкрито її декоративні якості; визначено художньо-технологічні принципи виконання творів традиційною технікою; обґрунтовано ідею та художньо-образний зміст твору (виробу).

У другому розділі розкрито композиційні та художні особливості художнього твору (виробу) через інтерпретацію назви твору та його сюжету; обґрунтовано символічний зміст елементів твору; визначено матеріалознавчі аспекти виконання художнього твору (виробу) обраною технікою; описано технологічні принципи та послідовність виконання художнього твору (виробу) за обраним видом декоративного мистецтва.

Зроблено висновки щодо використання цієї техніки у сучасних творах мистецтва, збереження традиційних та внесення новітніх прийомів; підведено підсумки щодо поставленої на початку роботи мети та результативність поставлених завдань.

Представлено перелік джерел посилання. Текстова частина підсилюється ілюстративним матеріалом, який винесено в додатки.

ДОДАТОК Г

ВРАЗОК СТРУКТУРИ ЗМІСТУ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ

ЗМІСТ

ВСТУП	
1 ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО В ДЕКОРАТИВНОМУ МИСТЕЦТВІ (наприклад: <i>клаттикового шитва</i> ; <i>художнього випилювання</i> ; <i>об'ємної різьби тощо</i>)	
1.1 Історія та передумови розвитку традиційного (<i>клаттикового шитва</i>)	
1.2 Художньо-технологічні особливості виконання творів традиційною технікою (<i>клаттикового шитва</i> ; <i>художнього випилювання</i> ; <i>об'ємної різьби тощо</i>).....	
2 ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГО-МАТЕРІАЛОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ (ВИРОБУ) ЗА ОБРАНОЮ ТЕХНІКОЮ	
2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування теми художнього твору (виробу) обраного до виконання	
2.2 Характеристика матеріалів, інструментів та калькуляція витрат щодо виконаного художнього твору (виробу) за обраною технікою	
2.3 Технологічна послідовність виготовлення художнього твору (виробу) за обраним видом декоративного мистецтва	
2.4 Композиційна характеристика та естетична оцінка виконаного художнього твору (виробу).....	
ВИСНОВКИ.....	
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	
ДОДАТКИ.....	

ДОДАТОК Д

ЗРАЗОК РОЗРАХУНКУ ВАРТОСТІ ВИРОБУ

Таблиця Е.1 – Розрахунок матеріальних витрат

Назва матеріалу	Ціна за одиницю (грн)	Витрата матеріалів	Усього (грн)
Дерев'яна рама	250,00	1 шт.	250,00
Нижня основа виробу	40,00	1 метр	40,00
Верхня основа виробу	50,00	1 метр	50,00
Клейова основа	25,00	1 метр	25,00
Нитки швейні різні кольори	20,00	5 шт.	100,00
Нитки швейні металізовані	25,00	2 шт.	50,00
Шнур золотистий для оздоблення	10,00	3 метра	30,00
Тасьма жакардова для оздоблення	8,00	6 метрів	48,00
Тасьма шовкова для оздоблення	5,00	5 метрів	25,00
Клаптики	7,00	3 кг	21,00
Разом:			639

Вартість матеріалів на виготовлення роботи склала 639 грн., округлимо до 640 грн.

Складність виконання і майстерність роботи оцінюється автором у 550 грн., тож разом сума становить 1 190 грн. – теж округлимо до цілого числа. Таким чином, вартість роботи, в загальному, складатиме \approx 1 200 грн.

Д.1 РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОБҐРУНТУВАННЯ КОМПОЗИЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Добре складеною композицією вважають таку, в якій неможливо ні додати, ні відняти будь-який її елемент, не порушуючи при цьому цілісності, гармонійної узгодженості всіх її елементів. Виріб має мати завершений зовнішній вигляд, що говорить про досконалість його композиційної будови. Тому, створюючи виріб як художній твір, необхідно продумати зв'язок між формою і змістом, призначенням, сферою використання, а також між художнім задумом, конструкцією та окремими структурними елементами.

Будь-який твір починається з задуму, ідеї, яка потім втілюється в конкретну форму. Кожний виріб має утилітарне чи декоративне призначення, або ж ці функції поєднуються. Тому насамперед необхідно визначити сферу призначення або використання майбутнього виробу.

У творах декоративно-ужиткового мистецтва існують свої специфічні риси композиційних закономірностей, що створюють певну систему і мають чітку ієрархічну підлеглість:

– загально-художні композиційні закони (закон цілісності, закон традиції, закон тектоніки);

– композиційні закономірності й засоби виразності, що створюють цілісність внутрішньої структури виробу (композиційний центр, симетрія-асиметрія, статика-динаміка, пропорційність) – відношення елементів композиції один до одного чи до виробу в цілому;

– семантичні елементи (коло, квадрат, хрести, чотири-, шести-, восьми-пелюсткові стилізовані квіти-зорі тощо).

Опис композиційної побудови виробу необхідно починати з того, які основні закони покладено в її основу – закон традиції, закон цілісності, закон тектоніки.

Необхідно вказати, загальну форму виробу, взаємозв'язок елементів форми й перейти до послідовної характеристики усіх елементів композиції, за рахунок яких створюється внутрішній зміст виробу. Для цього слід починати з основного (домінуючого) елемента, що створює загальне враження від форми виробу, виявити композиційний центр твору, розкрити закономірності побудови композиції виробу: симетрія чи асиметрія, статика чи динаміка або їх поєднання. Обґрунтувати, чому саме ці, а не інші засоби гармонізації присутні у даному виробі. Потім перейти до тих засобів гармонізації, що забезпечують взаємозв'язок елементів форми: метрика, ритміка, тотожність, пластика, контраст або нюанс (в формі, фактурі, кольорі). Пояснити, чим мотивується вибір саме цих закономірностей (створює враження статички чи динаміки; викликає відчуття радості, смутку чи спокою).

Далі охарактеризувати декоративні якості виконаного твору. Охарактеризувати фактуру, текстуру, колір, елементи декору тощо, що підвищують естетичне сприйняття виробу. Вказати, з якою метою ці декоративні засоби використовувалися та який психологічний вплив вони матимуть на глядача.

Семантичні засоби відображають національний, соціальний та образний характер виробу. Тому тут необхідно розкрити, символічний зміст використаних в композиції елементів та як вони сприяють розкриттю внутрішнього змісту твору. Основні носії такого роду інформації – знак, символ, метафора, алегорія, емблема та оздоблення. Усі вони поєднані між собою. Тому обґрунтовуючи композицію твору необхідно наголосити, яка символіка використовувалася і розкрити її значення (числа, знаки, елементи, колір, лінії чи їх поєднання тощо).

У деяких випадках символіку елементів композиції доцільно розкрити в попередньому розділі (2.1), де розкривається ідея та обґрунтовується художньо-образний зміст художнього твору (виробу) – сюжет роботи.

Д.2 ЗРАЗОК ЕСТЕТИЧНОЇ ОЦІНКИ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

В якості естетичної оцінки художнього твору (виробу) враховується:

1. Відповідність закону традиції за такими показниками: канонічність; традиційність; новизна (новаторство).

1.1. Художній твір (виріб) буде відноситися до *канонічного* у тому разі, коли під час його виконання художник дотримувався певних загально-прийнятих встановлених і затверджених канонів, які не можна порушувати; прикладом канонічних творів є ікони та церковне вбрання. Канонічний (грец.) – незмінний (консервативний), не підлягаючий перегляду, що слугує нормативним зразком.

1.2. **Традиційним** художній твір (виріб) можна вважати тоді, коли дотримано традиційних способів його виготовлення; зберігається культурна традиція певного народу чи етносу в його основних елементах: формі, декорі, символіці, кольоровій гамі тощо, притаманних лише цьому народові, тому є впізнаним серед інших, стосується творів національної культури, наприклад: гуцульські килими, полтавські рушники, петриківський розпис, геометричне різьблення тощо. Традиція (лат. *traditio* – передача) – це елементи культури, пов'язані з витоками, що передаються від покоління до покоління і зберігаються протягом тривалого часу. Традиції тією чи іншою мірою, в тих чи інших формах присутні у будь-якому суспільстві і практично в усіх сферах культури.

1.3. **Новизна** (новаторство) художнього твору (виробу) визначається у відсутності дотримання канонів чи традицій у його створенні, а також внесення автором нових незвичних прийомів виконання у ту чи іншу традиційну техніку чи вид декоративно-ужиткового мистецтва.

2. Відповідність закону цілісності досягається відчуттям гармонійності виконаного художнього твору (виробу), де нічого не хочеться ні додати ні відняти не порушивши гармонійного (цілісного) відчуття.

3. Супідрядність – усі частини композиції художнього твору (виробу) підпорядковані найбільш активній її частині, яка виступає в якості композиційного центру і є найбільш виразним елементом композиції.

4. Композиційні закономірності пов'язують усі структурні елементи художнього твору (виробу) в єдине ціле:

4.1. *Статичність, динамічність* художнього твору (виробу) сприймається відносно статичним чи динамічним за рахунок форми, або за рахунок ритмічного розташування елементів композиції.

4.2. *Симетрія, асиметрія* у художньому творі (виробі) виявляється в однаковості (або в не однаковості) частин (елементів) композиції відносно певних осей її поділу (розрізняють *дзеркальну* – де одна вісь; *осьову* – де множинність осей розташованих центрично; *гвинтову* – де однакові елементи розташовуються по умовним лініям спіралі); *асиметрія* передбачає нерівність частин композиції, що порушує її статичність і рівновагу.

4.3. *Метричність та ритмічність* передбачає певне чергування елементів композиції, де чергування однакових елементів (мотивів) з однаковим інтервалом називають *метром* і відносять до простих ритмів; *ритмічність* (складний ритмічний ряд) – чергування різних елементів з різними інтервалами, наприклад з наростанням інтервалів, збільшенням або зменшенням мотивів тощо.

4.4. *Контраст, нюанс, тотожність* в композиції художнього твору (виробу) – можуть проявлятися у формі, кольорі, фактурі тощо:

– *контраст* – це різка відмінність: кругле – квадратне; витягнуте – приземисте; чорне – біле; матове – блискуче;

– *нюанс* – це незначна відмінність, слабо виражені розбіжності, наприклад: синє – блакитне; перехід споріднених кольорів один в одний тощо;

– *тотожність* – повне спів падіння форм, кольору, фактури; визначає повну подібність однорідних елементів.

4.5. *Подібність* визначає повторювання однакових, але не тотожних форм або мотивів в одній загальній структурі художнього твору.

4.6. *Пропорційність* виражена в співвідношенні окремих елементів композиції художнього твору (виробу) між собою і в цілому до виробу.

5. Кольорове рішення композиції досягається інтенсивністю тональної проробки композиційних елементів художнього твору (виробу), визначається рівнем світлоти та насиченості фарб, що створюють загальний колорит твору (ясний, приглушений, теплий, холодний, ахроматичний, монохроматичний).

6. Декоративні елементи в композиції художнього твору (виробу) – фурнітура, бісер, шнур, паєтки тощо призначені для його оздоблення й надання більшої виразності і декоративності.

ДОДАТОК Е.1

МАКЕТ ПОСТЕРУ

 КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ
«Назва назва назва назва назва назва назва назва назва назва»

АНАЛОГИ ТА ПРОТОТИПИ або ДжЕРЕЛА НАТХНЕННЯ

										
<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>

ПОШУК ТВОРЧОЇ ІДЕЇ **ГРАФІЧНА ПОДАЧА або ФОТО ГОТОВОЇ РОБОТИ** **ВІЗУАЛІЗАЦІЯ**

ПРОЦЕС ВИКОНАННЯ

										
<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>	<small>Підпис</small>

ФОТО **ДИПЛОМНИК:**
Інформація про дипломника
Інформація про дипломника
Інформація про дипломника
Інформація про дипломника

КЕРІВНИК:
Інформація про керівника
Інформація про керівника
Інформація про керівника
Інформація про керівника

АНОТАЦІЯ:
Текст анотації Текст анотації Текст анотації Текст анотації
Текст анотації Текст анотації Текст анотації Текст анотації
Текст анотації Текст анотації Текст анотації Текст анотації
Текст анотації Текст анотації Текст анотації Текст анотації

ДОДАТОК Ж

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

Таблиця Ж.1

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	Бондар В. І. Дидактика / В. І. Бондар. – Київ : Либідь, 2005. – 262 с.
	Василенко М. В. Теорія коливань : навч. посіб. / М. В. Василенко. – Київ : Вища школа, 1992. – 430 с.
Два автори	Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.
Три автори	Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна. – Харків, 2006. – 256 с.
Матеріали конференцій	Кушніренко О. М. Безрезервні техніки розпису тканин у практиці вчителя образотворчого мистецтва / О. М. Кушніренко // Науковий вісник Миколаївського державного педагогічного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. / за ред. В. Д. Будака, О. М. Пехоти. – Вип. 1.30. – Миколаїв : МДУ імені В. О. Сухомлинського, 2010. – С. 228–234.
Стаття із журналу, газети	Кірсенко М. Друга Світова чи Велика Вітчизняна. Погляд з України [Текст] / М. Кірсенко // Доба. Науково-методичний часопис з історичної та громадянської освіти. – 2005. – № 2. – С. 26–27.
Без автора	Образотворче мистецтво. 1–4 класи / Програми загальноосвітньої школи. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. – 52 с.
	Книга вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу : довідково-методичне видання / упоряд. М. С. Демчишин, О. В. Гайдамака. – Харків : ГОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 768 с.
	Основи викладання мистецьких дисциплін / за ред. О. П. Рудницької. – Київ, 1998. – 84 с.
Каталог	Образотворче мистецтво Полтавщини : каталог. / авт. проєкту Ю. О. Самойленко ; Полтавська обласна організація Національної спілки художників України. – ВАТ «Видавництво «Полтава». – 2005. – 200 с.
Стаття із збірки	Єременко О. Глибини художнього образу крізь виміри синкретизму / О. Єременко // Південний архів. Філологічні науки : зб. наук. пр. – Херсон, 2008. – Вип. XXXXI. – С. 25–30.
Енциклопедія	Культура. Ілюстрована енциклопедія України / Мирослав Попович. – Балтія-Друк, 2009. – 160 с.
Словник	Російсько-український словник художніх термінів [Текст] : навч. посіб. для студ. вузів / Л. М. Шкаруба, Л. С. Спанатій. – Київ : Каравела, 2004. – 320 с. – (Вища освіта в Україні). – Бібліогр. : с. 216.
Електронні ресурси	Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі [Електронний ресурс] : електронні ресурси в науці, культурі та освіті: [підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим – 2003»] / Л. Й. Костенко [та ін.] // Бібліографічний вісник. – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу: http:// www.unbu.gov.ua/articles/2003/03

ДОДАТОК И

ОРІЄНТОВНА ФОРМА ВІДГУКУ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

Відгук наукового керівника на кваліфікаційну роботу

Студента(ки) _____
Прізвище, ім'я, по батькові студента

Тема роботи: _____

Склад роботи _____

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

*Характеристика творчої роботи виконаної в матеріалі _____

**Характеристика теоретичної частини ДП та додаткових матеріалів _____

Позитивні риси: _____

Недоліки роботи.: _____

Якість оформлення текстової роботи _____

Відповідність дослідження вимогам, що ставляться до кваліфікаційних робіт _____

Рекомендована оцінка _____ « _____ » _____ 202__ р.

Науковий керівник _____
Підпис _____ Ініціали, прізвище _____

Примітки:

*Характеристика творчої роботи виконаної в матеріалі передбачає: оригінальність композиції та художньо-образного вирішення; технологічний рівень виконання художнього твору (виробу).

**Характеристика теоретичної частини КвР та додаткових матеріалів – коротка характеристика ПЗ за розділами.

ДОДАТОК К

ОРІЄНТОВНА ФОРМА РЕЦЕНЗІЇ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Рецензія на кваліфікаційну роботу

студента (ки) _____

Прізвище, ім'я, по батькові студента

Тема роботи: _____

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Керівник _____

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, науковий ступінь, вчене звання

Складові роботи: _____

Характеристика творчої роботи в матеріалі: _____

Характеристика теоретичної частини роботи та додаткових матеріалів: _____

Коротка характеристика за розділами

Позитивні риси: _____

Недоліки: _____

Рекомендації та побажання: _____

Якість оформлення текстової роботи: _____

Якість виконаної роботи в матеріалі: _____

Рекомендована оцінка _____ «__» _____ 20__ р.

Рецензент _____

Підпис

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, науковий ступінь, вчене звання

ДОДАТОК Л

СХЕМА ЗАГАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Таблиця Л.1 – Лист оцінювання складових кваліфікаційної роботи для членів ЕК

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Назва роботи, техніка виконання	Оцінка						
			за роботу в матеріалі	за описову частину	за постер	за захист	оцінка керівника	оцінка рецензента	загальна
1									
2									
3									
4									
5									
6									

Таблиця Л.2 – Розподіл балів між структурними елементами оцінки кваліфікаційної роботи

Кількість балів за структурними елементами (мінімум-максимум)						
Екзаменаційна комісія				Керівника	Рецензента	Разом балів
Якість виконання роботи		Якість захисту				
Пояснювальна записка та додатки	Робота в матеріалі	Доповідь і презентація	Відповіді на питання			
18-30*	18-30*	6-10*	6-10*	6-10*	6-10*	60-100**

Примітки: *Мінімальна і максимальна кількість балів, призначена структурній одиниці освітнього компонента;

** Підсумкова оцінка виставляється, якщо за результатами оцінювання усіх видів навчальної роботи з освітнього компонента здобувач набрав від 60 до 100 балів.

Таблиця Л.3 – Відповідність балів вітчизняній оцінці та оцінці ECTS

Оцінка	«Відмінно»	«Добре»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»		
ECTS, бал	A	B	C	D	E	FX	F
	90-100	83-89	73-82	66-72	60-65	40-59	0-39

ДОДАТОК М

РІВНЕВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОЦІНЮВАННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Таблиця М.1

Оцінка	Критерії оцінювання	Бали
1	2	3
<i>Робота в матеріалі</i>		20
5	Виразність, оригінальність задуму, незвичайність творчого підходу до композиційного вирішення, досконале володіння засобами художньої виразності та технологією виконання, якісне оформлення твору	20-17
4	Оригінальність окремих аспектів задуму, достатньо творчий підхід до композиційного вирішення, належне володіння засобами художньої виразності та технологією виконання, якісне оформлення твору	16-11
3	Тривіальність задуму, недостатньо творчий підхід до композиційного вирішення, при цьому студент демонструє достатнє володіння засобами художньої виразності та технологією виконання, належно оформив твір	10-5
2	Невдалий задум, відсутність творчого підходу до композиційного вирішення, недостатнє володіння засобами художньої виразності та технологією виконання, неякісне оформлення твору	Менше 5
<i>Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи</i>		30
5	Повна відповідність змісту пояснювальної записки темі КвР; повне дотримання норм наукової культури, грамотності написання тексту і вимог до оформлення; повноцінне використання джерельної бази; аргументоване формулювання висновків; систематизоване представлення ілюстративного матеріалу, його якісне та ефектне оформлення	30-25
4	Відповідність змісту пояснювальної записки темі КвР; дотримання норм наукової культури і грамотності написання тексту, вимог до оформлення; повноцінне використання джерельної бази; вдале формулювання висновків; систематизоване представлення ілюстративного матеріалу, його якісне оформлення	25-20
3	Достатня відповідність змісту пояснювальної записки темі КвР; неповне дотримання норм наукової культури написання тексту, вимог до оформлення; неповноцінне використання джерельної бази; недостатньо аргументоване формулювання висновків; недостатньо систематизоване представлення ілюстративного матеріалу, його неналежне оформлення	19-14

Продовження таблиці

2	Невідповідність змісту пояснювальної записки обраній темі; порушення норм наукової культури і грамотності написання тексту, вимог до оформлення; неповноцінне використання джерельної бази; неаргументоване формулювання висновків; випадковість та неякісне оформлення ілюстративного матеріалу	Менше 13
<i>Захист</i>		20
5	Високий рівень володіння змістом роботи; впевнений, аргументований виступ, чіткі та коректні відповіді на запитання	20-17
4	Належний рівень володіння змістом роботи, достатньо впевнений, аргументований виступ, не чіткі але коректні відповіді на запитання	16-11
3	Достатній рівень володіння змістом роботи, не зовсім впевнений виступ, нечіткі та некоректні відповіді на запитання	10-5
2	Погане володіння змістом роботи, неаргументований виступ, відсутність правильних відповідей на запитання	Менше 5
<i>Постер</i>		20
5	Інформативність, загальна композиція, стильове рішення шрифтів, кольорова гама, якісне оформлення постеру	20-17
4	Інформативність, загальна композиція, стильове рішення шрифтів, кольорова гама, неналежне оформлення постеру	16-11
3	Інформативність, загальна композиція, невіддале стильове рішення шрифтів, невідповідна кольорова гама, неякісне оформлення постеру	10-5
2	Не інформативність, порушена загальна композиція, невіддале стильове рішення шрифтів, невідповідна кольорова гама, неякісне оформлення постеру	Менше 5
<i>Діяльність під час виконання кваліфікаційної роботи</i>		10
5	Високий рівень самостійності та виконання КвР, дотримання графіка його виконання, наявність позитивного відгуку керівника та висока оцінка кваліфікаційної роботи рецензентом	10-9
4	Належний рівень самостійності та виконання кваліфікаційної роботи, однак неповне дотримання графіка її виконання, наявність позитивного відгуку керівника та позитивної оцінки виконаної роботи та її результатів рецензентом	8-7
3	Низький рівень самостійності та виконання кваліфікаційної роботи, недотримання графіка її виконання, наявність позитивного відгуку керівника та низької оцінки роботи рецензентом	6-5
2	Несамостійність та несвоєчасність виконання КвР, негативний відгук керівника та негативна оцінка виконаної роботи рецензентом	Менше 5

Таблиця М.2 – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з освітнього компонента)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
1	2	3	4
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – недостатній рівень. Низка запланованих результатів навчання з освітнього компонента відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні